

annak, hogy a nemzetgyűlés legkésőbb június végén megkezdhesse a nyári szünetet. Két hónap, május és június állnak rendelkezésre a választójogi javaslat tárgyalására és ez az idő

mindenesetre elegendő az ellenzék részvétele mellett is. A rendelkezésre álló idő alatt tehát a Ház kényelmesen letárgyalhatja a választójogi és a felsőházi javaslatot.

Kisebb módosítások a választójogi javaslaton.

Bethlen cáfolja, hogy a kormány törekvése: a hatalom megtartása.

Budapest, március 31. A nemzetgyűlés választójogi bizottsága Kállay Tibor elnökletével ma délután 11-kor ülést tartott és megkezdte a választójogi törvényjavaslat részletes tárgyalását. A kormány részéről Bethlen István gróf miniszterelnök és Rakovszky belügyminiszter vettek részt.

A címhez Szilágyi Lajos szólalt fel elsőnek. Ő és a szövetkezett ellenzék tagjai, nem a politikai hatalom kérdésének tekintik, hanem elsősorban emberi és állampolgári jognak tartják a szavazati jogot. A miniszterelnök szerint az általános választójog a munkásság uralmát jelentené a polgárság felett, mert a munkásság ő szerinte többségben van. Mi ezt az állítást kerekén tagadjuk és azt állítjuk, hogy Magyarországon a polgárság van többségben, tehát már csak ebből a szempontból sem veszélyeztetni az általános választójog megszavazása a polgári társadalmi rendet. A miniszterelnök megállapítása szerint az intelligencia nem foglalkozott eléggé a néppel és ebben látja ő a legnagyobb hibát. Mi ezt mindig emlegettük és figyelmeztettük az intelligenciát, hogy ereszkedjék le a néphez és foglalkozzék vele.

A miniszterelnök ur beszédéből megértettük, hogy semmi kilátásunk sincs arra, hogy akár a választójogi bizottság tárgyalásain, akár a plenáris tárgyaláson valami nagyobb jelentőségű indítványunkkal célt érjünk. Ennek dacára részt veszünk a választójogi bizottság tárgyalásain és pontról-pontra végigvesszük az egész választójogi törvényjavaslatot, sőt már, mint köztudomású, annak idején majd a demokrácia jegyében szövetkezett pártoknak azt az indítványt fogom tenni, hogy a plenáris tárgyaláson is vegyünk részt, bár indítványaink elfogadását nem reméljük.

Bethlen István gróf miniszterelnök: Szilágyi Lajos azt mondja, hogy a mi törekvésünk a politikai hatalom megtartása. Erről szó sem volt. Én arra mutattam rá, hogy igenis bizonyos társadalmi osztályok törekszenek arra, hogy hatalomhoz jussanak. A szocialista pártnak azzal a törekvéssel szemben, hogy osztályharcot hirdet, szükség van arra, hogy Magyarországon az összes osztályok a politikai hatalomban részesüljenek és a polgári társadalom vezető szerepét megőrizzék. Itt tehát nem politikai pártokról és nem kormányról volt szó és ha ezt így akarják magyarázni, én ez ellen leghatározottabban tiltakozom, mert ilyen értelmet szavaimnak nem is lehetett tulajdonítani.

A szociáldemokrata párt Magyarországon és mindenütt osztályharcot hirdet és osztályuralomra törekszik. Ezt leszögezem a képviselő urral és a

szociáldemokrata párttal szemben.

Ezután megkezdtek a javaslat részletes tárgyalását.

Az első szakaszról Szilágyi Lajos nem ért egyet az állampolgárság időtartamának meghatározásában. Nem ért egyet az állandó lakhely, vagy lakás kikötésével sem, mert itt is visszaesést, retrográd irányt lát.

Ami az iskolai végzettséget illeti, tagadja, hogy a négy elemi osztály elvégzése biztosítaná az itélőképességet. Indítványozza, mondja ki a bizottság, hogy országgyűlési képviselőválasztó minden férfi, aki 24. életévét betöltötte, hat éve magyar állampolgár, fél éve ugyanabban a közösségben lakik, vagy ugyanannyi ideig lakása van.

Mesko Zoltán hangsúlyozza, hogy sohase hirdette az általános választójogot, sőt a titkosságának is csak a háború után lett híve.

Gömbös Gyula helyteleníti Szilágyi szövetkezését azokkal az elemekkel, amelyekkel a polgári társadalomnak le kell számolnia. Indítványozza, hogy a külföldiek ne tiz, hanem husz évi magyarországi tartózkodás után nyerhessék el a választói jogosultságot.

Patacsi Dénes osztja Gömbös Gyula álláspontját. Indítványozza, hogy a Károly-csapatkeresztes, vagy vitézségi érmes volt frontkatonák iskolai végzettségük igazolása nélkül is szavazhassanak, ugyancsak a hadseregben altiszti rangot viselt magyar állampolgárok is.

Szabó József: A szakasz olyan módosítását indítványozza, hogy országgyűlési választójoga van annak a férfinak és nőnek, aki 24. életévét betöltötte, tiz év óta magyar állampolgár, írni és olvasni tud. Ha ezt az indítványt nem fogadják el, akkor elejti indítványának a nőkre vonatkozó részét.

Vázsonyi Vilmos: A javaslat sorsa már az általános vitánál eldőlt. Indítványozom, hogy országgyűlési választójoga legyen minden férfinak, aki 24. életévét betöltötte és tiz év óta magyar állampolgár. Töröltesse az első szakaszból a domiciliumra vonatkozó rész. A régi Nagy-Magyarországon éppen a magyar faj volt az, amely a legmobilabb volt. A régi törvény csak fél éves domiciliumot követelt. Ha már mindenáron meg akarják hagyni a domiciliumot, akkor tiz év helyett elégedjenek meg fél évvel.

A szakaszhoz olyan értelmű pótlást javasolok, hogy a négy elemi sikeres elvégzésének igazolásán felül azt a jogcímet is vegyék fel, hogy „vagy ezzel egyenértékű műveltség megszerzését igazolja”. Bárminek joga lehet akár városban, akár

falun arra, hogy a felnőttek tanfolyamán elvégezze és utólagos vizsgával igazolja, hogy a négy elemi-nek megfelelő műveltséget szerzett. Különösen fontos ez a női választók szempontjából.

Rassay Károly: Az írni-olvasni tudást kívánja a választójog főkövetelményének és erre vonatkozó javaslatot tesz.

Mokcsay Zoltán indítványozza, hogy a 24. év betöltését ne kívánják attól, aki az egyetemen előírt tananyagot elvégezte.

Csizmadia András: Helyesebb volna, ha kimondanánk, hogy minden 24. életévét betöltött férfinak legyen választójoga.

Rakovszky Iván belügyminiszter: A négy elemi elvégzése és az írni-olvasni tudás között lényeges különbség van a polgári intelligencia és műveltség szempontjából. Az iskola elvégzése vallásos, erkölcsös nevelést jelent, azonkívül a gyermek bizonyos foku fegyelmzését, amely a későbbi korban is érezteti hatását.

Honorálni kívánja Patacsinak azt az indítványát, hogy a vitézi széki érmeseket és az altiszti fokozatot elért katonákat mentesíteni kell a négy elemi elvégzésének igazolása alól. A helybenlakás elve mindenütt az egész világon el van fogadva, mert az egyhelyben lakó állampolgárok nagyobb értéket képviselnek, mint a vándorló elemek.

Honorálja Vázsonyinak azt a kívánságát, hogy a négy elemi osztálynak megfelelő képzettség elegendő legyen az iskolai végzettség követelményénél. Ez vonatkozik a tanonciskolákra, tanfolyamokra, stb. Gömbös Gyulának azt az indítványát, hogy a tiz évi állampolgárság kielégít husz esztendőre emeljük fel, nem fogadhatja el, mert a tiz esztendő nálunk tradíció. (Gömbös Gyula: Indítványom csak a választathatóságra vonatkozott!) Tényleg igaz, hogy a nők választójoga korlátozva van, de a nők az alkotmányos küzdelemben csak a legutóbbi idők óta vesznek részt és számuk túlsúlyt jelenthetne a régi politikai érzékkel bíró férfakkal szemben. Rassay szövegét a királyi oklevéllel honosítottak választójogát. Ezek megérdemlik, hogy legalább aktív választójoggal bírjanak. Az a nézete, hogy az utolsó, 1918. évi névjegyzék a helyes és az ebbe a névjegyzékbe történt feivel állapítja meg a régi jogot. Kéri az eredeti szöveg elfogadását.

Puky Endre előadó néhány megjegyzést tett Szabó József észrevételeire.

Ezután a bizottság az eredeti szöveget fogadta el, Vázsonyi Vilmos egyik határozati javaslatával együtt.

Ezzel az első szakasz tárgyalását befejezték.

A legközelebbi ülést csütörtökön délután tartják.

Alkalmi ház eladás!

egyik szép emeletes ház, a városháza mögött, földszinten üzletekkel, ára 410 millió, másik hatalmas emeletes ház, nagy pincével, nagy gyárépülettel, a Valéria-térnél, most jóvedelmhez tisztán évi 40 milliót és megvehető potom 410 millió koronáért. Kedvező fizetési feltételekkel. Bástya-utca 19. szám. (Kulturpalotánál.) 133

Az öreg korcsmáros.

— Adatok Az öreg Szeged-hez. —

Írta: Cserzy Mihály.

A mathuzsalemi-kort ért Kiss Pál Kölcsey-utcai vendéglőjéről sok érdekes és kedves emlék maradt fenn, melyeknek egynémelyike belejátszik a város 80-as és 90-es éveinek kulturhistóriájába is és részint ezért, részint pedig mert a szereplők az akkori idők különleges emberei voltak, érdemesek arra, hogy halványan megörökíttessünk.

Palcsi bácsi ugyanis nemcsak jó gazda, becsületesen gondolkodó és erősen szókimondó ember, hanem a bohémuságot, bár komoly arccal, de bensőleg derűsen fogadó vendéglős is volt. Ő maga is éppen olyan jól mulatott a józanságon túl levő vendégek garabonciáskodásain, mint amilyen szigorral utasította vissza az „öcsém“-et, ha annak mókái az illetlenségig fajultak.

Egy alkalommal Borbola Miska, a híres viccgyártó, aki egyébként a városi adóhivatalnak volt kiváló adótisztje, továbbá a két híres tenorista: Szakáll Lajos és Tölcséry Jóska vendégségben voltak Fráter Gyula ügyvéd szatymazi szőlőjében. A Krisztus-szakállu, nagy népszerűségnek örvendő, kis prókátor egyike volt azoknak a kiváló szőlőbirtokosoknak, kik a szegedi szőlőkultúrában elévülhetetlen érdemeket szereztek. Tömerdek kísérletezés, verejtékező munka és szinte hihetetlen földszerelet árán megmutatta, hogy miképpen lehet és kell megkötöni a futóhomokot és abban a legkiválóbb szőlőfajokat tenyészteni. Óriási homokbirtokot ültetett be, melynek az ő értékes mód szere mellett föltétlenül ura és parancsolója lett. S az eredmény oly kiváló sikerre vezette a fáradhatatlan embert, hogy elérte a homoki boroknak palackozási képességét. Nagy szó volt ez!... Azelőtt, ha palackba fojtották a szatymazi bort, rövid idő alatt fölfordult. Pocsékká lett. Nem kellett az ördögnek sem. Azóta pedig nem csak megőrzi a tiszta színt és zamatos ízét, hanem versenyez, sőtlegyőzi a hegyi borokat.

Ez a méltán fölgerjedt büszkeség aztán arra vezette a jeles szőlőgazdát, hogy ösmerőseit szívesen invitálta szőlőjébe — borkostolásra. Mint fontosabb említém, a városnak e három bonvivántját is magyaros vendégszeretettel fogadta Fráter Gyula és annyira megízlelte velők az akkor hírnévre emelkedő faborait: a riziinget, a kadarkát, kövidinkát, zöld szeremít, sőt még talán a muskotályt is, hogy a három jóbarát elnézte az idő járását és lekeste az utolsó vonatot, mely — ha jól emlékszem — este 9 órakor indult el Szatymazról a háború előtti években. Akkor még nem volt szokásban Szatymazról gyalogszerrel bejönni Szegedre. Ma már versenyezve is befutják a husz kilométeres utat azok, akiknek egyéb dolguk nincsen.

Összedugta a három ember a fejét és azon tanakodott, hogy mit csináljanak. Hazá, okvetlen hazá kell menni, egyrészt azért, mert nem volt „kimaradási engedélyük” (kellett is ez akkor), másrészt meg mi lesz az alvással, ha a schláfrunkot nem isszák meg a Kiss Palsinál. A régi hivatalnokok és egyéb fajta mesteremberek tudvalevőleg hivatal- vagy műhelyzárás után megindultak egy kis mozgás okáért szokásos körutjukra. És hogy, hogy nem, az utjuk rendszerint arra vitte őket, amerre ösmerős korcsma volt. Ide persze be kellett menni egy spriccerre, vagy az se baj, ha kettő lesz belőle. Az alkalmas sétatut vagy a Petőfi Sándor-sugárut, vagy Felsőváros, vagy Alsóváros felé kínálkozott. Az elsőn utba esett Bokor Jánosnak a „Vasmacská”-hoz címzett vendéglője, ahol igen jóízú és erős hatású ital volt, melynek malinás fokáról János bácsinak testi egyensúlya után győződhetett meg legjobban a vendég. Mert János gazdának az volt a szokása, hogy ahányszor lement a pincébe egy pohár, vagy egy üveg borért a vendégek részére, annyiszor fölhajtott egy kis pohárral a javából. (Ezt is alkalmasint azért tette, hogy a pince hűvösségét ellensúlyozza valami melegítővel.) Így azután estefelé már teljesen el is készült. Ekkor fölhozott a maga részére félliter bort, leült valamelyik ösmerőse

mellé és kijelentette, hogy neki már elég volt a dolog, dolgozzon akinek muszáj. A pincébe való le-föl járkálást értette ökgyelme s ennek magyarázására türelmetlenül simogatta a lábaszárát, hogy: fájnak a csikók. De a borra is érthették azok, kik tisztában voltak János bácsi szokásai felől.

Ebben a korcsmában igen jól ápol, naponként gondosan fölcsozott és időnkint marhavérrel áztatott tekepálya volt. Ugy nevezték akkor, hogy nyerges kuglistadt, „jó dobó”-nak való. Tehát ide jöttek az urak. Ide iratkoztak be törzsvendégnek, kiknek illetlen volt az elmaradás, akár csak egy napra is.

A másik ut Felsővárosra Csányi Ágóhoz, vagy Bálónéhoz vezetett. Ez utóbbi igen pompás paprikáshalat tudott főzni, amiből másnapra halkocsnya is maradt s ehhez a szegedi különlegességhez olyan finom bort szolgált föl a férjeuram, hogy csakhamar kikiváncsolt a fáradt emberből is a nóta. Felsővárosban akkoriban sok jóhangu ember volt, de mégis a legszivhezszólóbb Tom-bác Lajos volt, akivel Bálóné, a fekete bőrű, tűzesszemű asszony pár esztendő múltával Pesten társaságban halászcárdát nyitott.

A leghosszabb uton Alsóvárosra kellett lebandukolni a Katona-féle bormérésbe, mely arról volt nevezetes, hogy sok uri vendége volt a korcsmának, kiknek András, vagy Pali — testvérek voltak — rendszerint a „hordó közepéből” hozták a 10—12 fokos zöldes-sárga italt. Ez a „hordó közepéből” való merítés annyit jelentett és jelent ma is, hogy nem abból ad az italmérő a vendégének, amit a csapon a kancsóba kiereszt, hanem lopótökkel szív a hordóból és ebből ad a kiváltságos, ugynevezett „napi vendégeknek”. Ebben a korcsmában meg azért ragadtak le az akkori emberek, mert nagyon messze esett a város közepétől. Tehát jól meg kellett gondolni az embernek, hogy utnak induljon-e, vagy sem?... Hazafelé azután az utolsó stáció Kiss Palsi vendéglője volt (ha ugyan nyitva találták), mert itt jutottak az alváshoz való legjobb arkanumhoz: a sláfrunk-hoz.

(Folytatjuk.)